

«Василь Іванович»

Остап Вишня

А я ось і прийшов! Драстуйте!

— Драстуй, Васько! Сам прийшов?

— Сам!

— І не побоявся?

— А чого мені боятися?

— А вовки ж у кукурудзі єсть! Хіба ти не чув?

— А я вовків не боюсь! Я читав у книжці, що вовки бояться людини і тоді тільки можуть напасти, як голодні. А голодні вони тільки взимку! А тепер літо!

Перед нами стояв білявенький, з синіми, синіми очима хлопчик у голубій майці і в чорних трусиках.

Ми з лікарем, Іваном Кириловичем, ходили па високім березі річки Осколу, за Турецькою могилою, розшукували кущі шипшини.

Іван Кирилович дуже любить квіти. І не тільки любить, а глибоко на них знається — у нього біля сільської лікарні чудесний квітник: там і гладіолуси, і братки, і айстри, і жоржини, і левкої, і гвоздики, і кручені паничі, і канни, і нагідки...

А які в нього троянди! І білі, і рожеві, і чорні, і густо-червоні, бордо... Великі, великі та пишні.

А знаєте, як він викохує троянди?

Восени він іде в ліс, викопує шипшинові кущі, садовить їх у своєму квітнику біля лікарні й прищеплює на них культурні троянди...

От і сьогодні ми з ним пішли в ліс, що розлігся над Осколом, шукати шипшину...

Як же там хороше, над Осколом!

Поміж густими очеретами блищить срібно-голуба річка, що поділилась тут аж на три рукави, вдалині — голубіють озера, і скрізь, скрізь, куди дістає око, по широкому зеленому річищу — стоги зеленої отави...

Ген там, на протилежнім березі, — село, а за селом, аж до самісінького виднокраю зеленіє озима пшениця...

Ліворуч — далеко-далеко, де небо з землею сходиться, — кукурудзяний ліс, і по ній, по кукурудзі, білі пелюстки порозкидано — колгоспниці в біленьких хустках кукурудзу ламають...

Праворуч за селом, на горі, вітряк крилами махає, а поруч комбайн соняшники "косить-молотить".

З того боку понад річкою залізниця.

Із-за соснового лісу вискочив паровик, весело закричав і помчав далі, тягнучи за собою величезний состав порожняка: по вугілля побіг на Донбас.

Іван Кирилович, прищеплюючи до шипшини трояндову гілочку, посміхався:

— Прищеплю оце та й залишу тут, на зиму прийду й прикопаю в землю. От дивуватимуться люди навесні, коли на простій шипшині зацвітуть чудесні троянди!—І, помовчавши, додав:—Був би в мене час, я б на всіх кущах шипшини в лісі троянди поприщеплював! Яка краса!

Великий квітолюбець і великий мрійник сивоголовий Іван Кирилович.

В цей час і з'явився перед нами голубоокий Васько.

— А я по качку до вас, Іване Кириловичу!— мовив Васько.

— Гаразд!— одповів Іван Кирилович. —Підемо додому, забереш свою качку.

Іван Кирилович, будши в дитячому будинку, де жив Васько, подарував Васькові глинясту качку. Васько оце по неї й прийшов.

— Так тебе Васьком звать?— заговорив я з хлопчиком, коли ми поверталися з лісу.

— Так, Василь Іванович Шумейко.

— А літ тобі скільки?

— Дев'ять.

— А тато та мама твої де? Васько з сумом одповів:

— А я ні татка, ні мами не пам'ятаю. Татко з війни не повернувся, а маму бомбою вбило... Рік мені тоді був.

— Як же ти ріс?

— Мене бабуся взяла, я в неї й виріс. Бабуся Наталка... Бабусі колгосп допомагав, бо вона вже дуже старенька. А потім, як я підріс, до дитячого будинку мене взяли...

— А бабуся де?

— А бабуся вдома! А дитячий будинок не в тому селі, де бабуся живе. Бабуся живе в своїй хаті, я до неї щонеділі ходжу. Вона ще й тепер, як я приходжу до неї, казки мені розказує! Ой, скільки я казок знаю.

— А як у дитячому будинку живеться?

— Дуже хороше! До школи вже ходжу, у другий клас.

— А вчишся як?

— А я відмінник! Усі "п'ять"! А в мене в дитячому будинку кролики єсть! Аж дві пари, і маленьких — дванадцяттеро! Голубі кролики! Я для них салі і кролятник збудував. І курочка з півником живуть! І галка!

— Яка галка?

— А справжня галка! Птиця! Така ручна-ручна! Як покличу її: "Галю, Галю!" — вона летить і сідає мені на плече або на голову! Дуже цукор любить! Сяде на плече і зразу: "Кр-р-ра! Дай цукру".

— Де ж ти її взяв?

— Випала з гнізда! Я її знайшов і вигодував! І ні до кого до рук не йде, тільки до мене. А я в дитячому будинку й музики вчусь. На піаніно. Вчителька каже, що я, як учитимусь, добре гратиму.

— А тобі хочеться навчитись добре грати на піаніно?

— Хочеться. Я й на баяні вмю! Я граю, а Галя моя ходить і підстрибує. Танцює! Мені дуже хочеться вивчити танцювати свою галку і курочку з півнем. Приїздив до нас ото якось цирк у клуб, я там бачив, як собачки танцюють під музику. Дресировані. А чи можна вивчити танцювати галку або півника?

— Ти ж кажеш, що твоя Галя танцює.

— Хлопці сміються, кажуть, що зовсім вона не танцює, а просто собі підстрибує, як звичайно. А мені здається, що вона ніби до музики прислухається й танцює...

— А ти сам хоч як-небудь умієш танцювати? — запитав я Васька.

— А я ж у танцювальному гуртку! Я багато танців знаю: і польку, і краков'яка, і козачка, і гопака, і лезгинку. За лезгинку я навіть приза маю! В районі на вечорі самодіяльності танцював. Мене книжкою преміювали: "Казки Пушкіна". А ви бачили дресированих птиць?

— Бачив, — кажу. — Є дресировані папуги, сороки, галки, журавлі...

— І танцюють?

— Бачив тільки журавля, як він танцював. Один дідусь його вивчив. Дідусь грає на сопілку, а він танцює. Чудно дуже... Ноги в журавля довгі, і він ними перебирає, а потім ще й присяде, навприсядки танцює...

— А галки не бачили, щоб танцювала?

— Галки не бачив!

— От мені хочеться галку танцювати навчити. І півня з куркою. І качку. Оце візьму в Івана Кириловича качку і теж учитиму її. Я дуже люблю тварин дресировати! У мене й кролики вчені: через руки мені стрибають! Я гадаю, що я й птиць навчу!

— Спробуй! Терпіння, Васю, треба багато! Може, й вивчиш! Що, може, ти хочеш цирковим артистом бути, дресировщиком?

Васько якось так загадково посміхнувся.

— А хіба це погано? — запитав.

— Чому, — кажу, — погано! Навпаки, дуже добре:

вивчати характер тварини, її особливості, її можливості... Учити її різних штук... Тільки мучити тварину не слід. Читав про дідуся Володимира Дурова, в нього цілий театр із різних тварин був?

— Читав. Я все про Дурова прочитав! От якби бути таким, як Дуров!..

— А ти помітив, що Дуров ніколи не бив тварин, він тільки ласкою їх учив! Ласкою та нагородою — шматочком чогось смачного.

— І я свою Галю, як вона до мене прилітає або щось таке зробить, завжди цукром частую! Ні, я і галку, і півника з курочкою дресироватиму, і качку. Я — терплячий...

Коли ми прийшли додому, Іван Кирилович запросив Васька обідати. Він одмовився:

— Е ні, побіжу! Я одпросився взяти качку, а всі пішли допомагати колгоспові збирати кукурудзу. Я повинен їх наздогнати й перегнати на збиранні кукурудзи. Я найбільше свинки-довгоносика на буряках назбирав, найбільше від усіх кукурудзи навесні прополов, найбільше колосків назбирав. Я й на збиранні кукурудзи хочу бути першим! До побачення!

— До побачення, Василю Івановичу! Не впусти качки!

— Не впущу!— вигукнув Васько й підстрибом подався з гірки на дорогу.

III

Якось надійшов до мене лист од голови колгоспу з того села, де в дитячому будинку живе голубоокий мій товариш Василь Іванович Шумейко.

Голова пише:

"Дуже вас прошу купити в Києві черевики з ковзанами, такий і такий номер. Лижі й костюм для лиж. Правління колгоспу ухвалило преміювати Васька Шумейка за найкращі показники в роботі по зборі довгоносика на буряках і за збирання колосків і кукурудзи. Інші подарунки для дітей ми знайшли й тут, у себе в районі, а ковзанів, лиж і лижних костюмів нема. На Жовтневі свята влаштуємо урочисті збори колгоспників разом з нашими чудесними малими друзями, вихованцями дитячого будинку, де ми їх преміюватимемо за допомогу нам".

Я купив і послав.

А після Нового року одержав листа від лікаря Івана Кириловича:

"Вітаю з Новим роком! Був у мене на Новий рік, — пише Іван Кирилович, — Василь Іванович Шумейко. Прибіг на лижах, в новенькому червоному лижному костюмі. Біжить, розчервонівся, а на плечі в нього сидить галка. Каже, що галка таки танцює під музику, а глиняста качка ніяк не хоче. "Але я її, — каже, — все одно навчу!" Ой, буде з нашого Василя Івановича другий Дуров. Ой, буде!"

А що ви гадаєте?

Може, колись нам доведеться побачити велику афішу, на якій буде намальовано портрета Василя Івановича Шумейка, з галкою на плечі, і написано:

"ВІДОМИЙ ОРИГІНАЛЬНИЙ ДРЕСИРОВЩИК ТВАРИН І ПТИЦЬ ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ ШУМЕЙКО".

1950